

Styrdokument
Dokumenttyp: Handlingsplan
Beslutat av: Kommunstyrelsen
Fastställsedatum: 2024-08-14
Ansvarig: Säkerhetschef
Revideras: Vartannat år
Följs upp: 2026

Handlingsplan för brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete 2024-2026

Dnr: KS.2024.83
2024-05-23

I Bakgrund

I enlighet med Lag om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete (2023:196) är denna handlingsplan framtidig utifrån den lokala lägesbilden. Lagen trädde i kraft 1 juli 2023 och infördes för att säkerställa att kommunernas brottsförebyggande arbete blir mer effektivt och kunskapsbaserat. Genom lagens paragrafer ges det riktlinjer på hur kommunerna ska arbeta, samtidigt som vad man ska arbeta med är upp till varje enskild kommun, utifrån den egna problembilden.

Den lokala lägesbilden är en sammanställning av information från bland annat undersökningar, statistik och rapporter. Lägesbildens syfte är att skapa ett kunskapsbaserat underlag som kan utgöra grunden för brottsförebyggande åtgärder, som i sin tur kan öka tryggheten och minska brottsligheten i Gislaveds kommun. Lägesbilden visar att Gislaveds kommun är en förhållandevis trygg och säker kommun att leva, bo och verka i, med lägre nivåer av anmäld brottslighet än riksnittet. Vad lägesbilden dock också visar är att barn och unga behöver ett tydligt främjande och förebyggande arbete, samt att det trygghetsskapande arbetet är något som behöver prioriteras. Trygghet är per definition en subjektiv känsla och därmed en upplevelse. Brott, olyckor, skador eller yttringar för medborgarnas oro får efterverkningar i en kommun och medborgare i Gislaveds kommun anser att trygghetsfrågan är en viktig fråga för kommunen att arbeta med.

Baserat på den lokala lägesbilden kommer kommunens handlingsplan att involvera både brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Brottsförebyggande arbete avses arbete som syftar till att påverka situationer där brott kan uppstå och/eller individers motivation att begå brott. Med trygghetsskapande arbete avses arbete som syftar till att påverka människors uppfattade trygghetsupplevelser kopplat till brottslighet och/eller oro att utsättas för brott (notera att detta alltså inte måste avse människors faktiska risk att utsättas för brott).

Kommunen har tagit fram två övergripande fokusområden: Trygghet i offentlig miljö och Trygga unga. Det är dessa två områden som ligger till grund för handlingsplanen. De gemensamt prioriterade områdena pekar ut de delar i det brottsförebyggande- och trygghetsfrämjande arbetet som under handlingsplanens giltighetstid kommer att ges särskilt fokus. Inom respektive verksamhet fortlöper dock brottsförebyggande- och trygghetsfrämjande insatser inom ramen för ordinarie verksamhet. Handlingsplanen är inte menad att detaljstyra på vilket sätt arbetet ska ske. Snarare ska handlingsplanen ge en gemensam målbild och ange vilken inriktning arbetet ska ha under giltighetsperioden.

Handlingsplanen gäller över två år, 2024-2025, och kommer att följas upp till år 2026. Handlingsplanen kan komma att justeras om förutsättningarna för det brottsförebyggande- och trygghetsfrämjande arbetet förändras.

2 Trygghet i offentlig miljö

Den offentliga miljön har en direkt påverkan på vår trygghet. Genom att arbeta med att skapa hållbara attraktiva, levande, rena och säkra miljöer ser vi till att värna om tryggheten i Gislaveds kommun.

2.1 Situationell prevention

Orsak: Vår omgivning påverkar hur vi upplever en plats och det är därför viktigt att ta hand om de offentliga rum som finns. Redan i planeringsskedet behöver brottsförebyggande och trygghetsskapande aspekter att implementeras. I lägesbilden framkommer det att ett antal platser där det finns behov av ett specifikt fokus. Centrum och bostadsområdet Trasten är platser där invånare ofta rapporterar högre otrygghet. Tillsammans med dessa är Gisle-området, skolor och sporthallar runt om i kommunen platser där det ofta rapporteras olika orosskapande incidenter. Situationell brottsprevention ämnar förhindra, försvåra och förebygga brott, samt öka tryggheten, vid en specifik plats, tillfälle eller situation. Platser som gett indikationer på att vara otrygga behöver tas omhand.

Åtgärd:

- Fortsätt utveckla användningen av BoTryggt2030 i samhällsbyggnadsprocessen. BoTryggt2030 är en handbok för planering av säkra och trygga livsmiljöer. Handboken ger konkreta råd i hur den fysiska miljön ska utformas och vilka aspekter som bör beaktas utifrån ett säkerhets- och trygghetsperspektiv.
- Kommunen ska visa gott föredöme genom underhållsskötsel. Grönfaktorn är viktig för en välmående kommun och mjuka värden så som grönskan, trivsel och skönhet behöver få utrymme i utformning av våra utemiljöer.
- Arbeta fram en fungerande struktur för trygghetsvandringar och utför dessa vid behov.
- Aktivt och förebyggande trygghetsarbete kring utpekade platser.

Övergripande målsättning: Öka den upplevda tryggheten i Gislaveds kommun.

2.2 Utökad samverkan

Orsak: Effektiv samordning för trygghet (EST) är ett viktigt samverkansforum där information från olika aktörer sammanställs för att skapa en gemensam lägesbild. Lägesbilden är både kort- och långsiktig och parerar mellan operativa direkta insatser och underlaget för det strategiska brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Arbetet behöver fortsatt utvecklas för att skapa tydligare lägesbilder. Otrygghet, ordningsstörningar och brott försämrar livskvaliteten för alla de som bor i kommunen. Att

förebygga brott och arbeta trygghetsskapande är något som ligger i allas intresse. Fler aktörer behöver inkluderas i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet så som förenings- och näringslivet.

Åtgärd:

- Utveckla samverkansforumets struktur, förtydliga de olika aktörernas roller och säkerställ att rätt aktörer medverkar i forumet.
- Inkludera fler inrapportörer för att skapa tydligare och mer kompletta lägesbilder.
- Kommun ska arbeta för utökad samverkan med det lokala näringslivet i trygghetsskapande och brottsförebyggande syfte.

Övergripande målsättning: Tydligare lägesbilder ska kunna presenteras och rätt åtgärder ska kunna beslutas, följas upp och utvärderas.

3 Trygga unga

Det förebyggande arbetet kopplat till barn och unga är ett viktigt fokus framåt och finns även med i kommunens och polisens gemensamma medborgarlöfte för 2024. Kommunen arbetar redan med flera befintliga sociala insatser för att barn och unga ska ha en utvecklande och trygg uppväxt fri från kriminalitet och missbruk.

3.1 Unga i riskzon

Orsak: I likhet med andra kommuner i länet visar lägesbilden att det finns höga nivåer av narkotika inom samhället. Det faktum att majoriteten av ungdomar i Sverige uppger kunna få tag på narkotika genom kompisar, partner, syskon och bekanta tyder också på att narkotika är väldigt lättillgängligt. I Gislaveds kommun bedömer inte polisen att det finns någon grov organiserad brottslighet eller etablerade kriminella gäng, utan det bedöms handla om enskilda kriminella personer eller enskilda kriminella grupper. Trots detta finns det en risk att unga lockas eller tvingas in i en kriminell livsstil. Att förebygga att unga hamnar i missbruk och kriminalitet är en viktig hörnsten i ett långsiktigt arbete mot en välmående kommun. I lägesbilden etableras det att ungdomar och ungdomsgäng ofta gör sig skyldiga till olika former av normbrytande och orosskapande beteende samt att invånare i vissa fall känner en rädsla för ungdomar. De specifika platser där flertalet brottsliga eller orosskapande incidenter ofta sker är också platser där ungdomar i större utsträckning befinner sig. En avsaknad av lämpliga aktiviteter och mötesplatser kan antas försvåra problemet.

Åtgärd:

- Fortsätt arbeta kring problematisk skolfrånvaro.
- Fortsätt arbeta utvecklande för en modern fritidsgårdsverksamhet och fältverksamhet.

- Fortsätt samverka med relevanta aktörer så som näringsliv i syfte att få unga i sysselsättning.
- Fortsätt arbetet och utvecklingen av SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid).
- Fortsätt genomföra mätningar av narkotika i avloppsvattnet. Mätningar ska genomföras både under höst och under skolavslutningsveckan för att bättre kunna följa eventuella trender av narkotikakonsumtion.

Övergripande målsättning: Tidigt upptäcka ungdomar i riskzon och minska unga som hamnar i kriminalitet och missbruk.

3.2 Sociala medier

Orsak: Många händelser sker nu för tiden via internet och sociala medier. Det är en stor plattform som används dagligen av många barn och unga där attityder och identiteter formas. Det sprids trender, desinformation och utförs brottslighet. Det blir även en plats där polarisering växer sig starkare och där radikalisering kan få sitt fotfäste. Det är en vanlig plattform där unga, speciellt unga tjejer, utsätts för hot. Till skillnad från fysiska platser som skolan och fritidsgårdar saknas det också ofta trygg vuxennärvaro på sociala medier. Det är en plats som barn och unga ofta aldrig riktigt lämnar, utan bär med sig såväl i skolan, i hemmet, på fritiden och i den offentliga miljön.

Åtgärd:

- Kommun ska arbeta för att kartlägga trender och tendenser, öka kunskapen om sociala medier och arbeta för att minska negativa konsekvenser som får sitt uttryck i skolan, i hemmet, på fritiden och i den offentliga miljön.
- Uppmärksamma och informera om tecken på radikalisering bland medarbetare som arbetar med barn och unga.

Övergripande målsättning: Skapa ökad förståelse för vad som sker via sociala medier och förebygg eventuella negativa konsekvenser.